

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kuntatalousohjelma 2027–2030, kevät 2026

Kuntatalousohjelma vuosille 2027–2030 on laadittu kevään 2026 julkisen talouden suunnitelman (JTS) valmistelun yhteydessä

- Kuntatalousohjelma syventää talousarviovalmistelun ja julkisen talouden suunnitelman kuntataloutta koskevaa arviointia.

- Painopiste on kuntatalouden kehitysnäkymien ja valtion toimenpiteiden tarkastelussa.

- Ohjelmassa arvioidaan kuntatalouden tilaa sekä kuntien mahdollisuuksia selvittää peruspalvelujen järjestämisestä valtion talousarvioesityksen mukaisella rahoituksella ja päätetyillä toimenpiteillä.

- Rahoituksen riittävyyttä ja kuntatalouden kehitystä arvioidaan koko kuntatalouden lisäksi kuntakokoryhmittäin.

Epävarmuus ja eriytyminen varjostavat kuntataloutta

- Kuntatalouden tilanne heikkeni edelleen vuonna 2025, mutta tilanne oli kuitenkin parempi kuin kuntien talousarvioissa ennakoitiin.
- Kuntien taloustilanteet vaihtelevat voimakkaasti, ja kuntakentässä on nähtävissä sekä taloudellista että toiminnallista eriytymistä.
- Hallituksen uusilla toimenpiteillä on sekä kuntataloutta vahvistavia että heikentäviä vaikutuksia. Uusien päätösten jälkeen valtion toimenpiteiden vahvistava vaikutus on n. 40 milj. euroa v. 2027 ja keskimäärin n. 130 milj. euroa v. 2028-2030.
- Kuntatalouden tulojen ja menojen välinen epätasapaino edellyttää tasapainottamistoimien jatkamista.
- Kuntatalouden jatkonäkymiin liittyy myös runsaasti epävarmuustekijöitä.

Kuntatalouden tilannekuva keväällä 2026

Kuntatalouden tilanne heikkeni vuonna 2025, mutta pysyi kohtalaisella tasolla

- Kuntatalouden tilanne jatkoi heikkenemistään vuonna 2025, mutta heikentyminen oli pienempää kuin talousarvioissa oli ennakoitu.
- Heikentymisen taustalla oli erityisesti toimintakulujen voimakas kasvu ja verotulojen lievä väheneminen.
 - Toimintakulujen kasvua ja verotulojen vähenemistä selittävät mm. TE-palvelujen ja rahoituksen siirto kunnille vuoden 2025 alusta sekä yleinen heikko talouskehitys.
 - Toisaalta valtionosuudet kasvoivat noin 20 prosenttia (TE-palvelujen ja rahoituksen siirto).
- Tilinpäätösarviotietojen mukaan kuntien vuosikate heikkeni noin 410 milj. eurolla 2,85 mrd. euroon riittäen kuitenkin kattamaan poistot, mutta ei nettoinvestointeja. Myös tilikauden tulos heikkeni, mutta säilyi 0,76 mrd. euroa positiivisena.
- Kuntien toiminnan ja investointien rahavirta jatkoi heikkenemistään ollen -0,84 mrd. euroa negatiivinen, minkä seurauksena lainamäärä kasvoi 0,83 mrd. eurolla lähes 20,2 mrd. euroon.

Kevään kuntatalousohjelma käsittelee kuntien ja kuntayhtymien taloutta tilinpäätösarviotietojen perusteella. Kuntakonsernit ja kuntien lopulliset tilinpäätöstiedot sisältyvät syksyllä 2026 julkaistavaan kuntatalousohjelmaan.

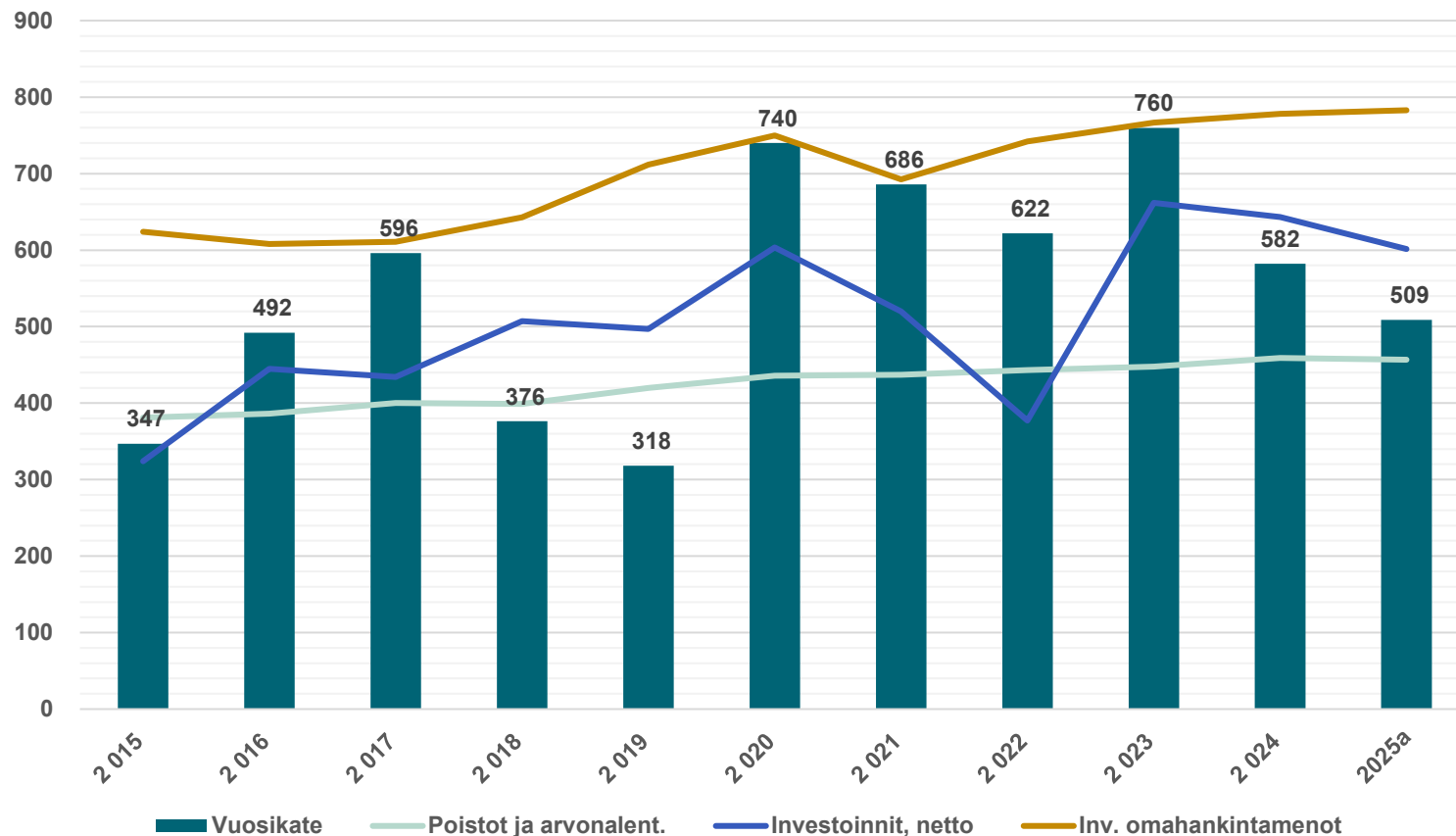
Kuntien talous vuosina 2021–2025*

	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP2024	TPA 2025	Muutos mrd. € 2024- 2025a	Muutos % 2024- 2025a
Toimintatuotot	8,11	7,89	5,81	5,82	6,04	0,23	3,9
Toimintakulut - valm.om.käyttöön	40,39	42,28	20,08	20,30	21,63	1,33	6,6
Toimintakate	-32,28	-34,39	-14,27	-14,48	-15,58	-1,10	7,6
Verotulot	25,42	26,77	14,45	13,97	13,94	-0,03	-0,2
Kunnallisverot	20,60	21,64	10,22	9,88	9,86	-0,02	-0,2
Kiinteistöverot	1,97	2,09	2,18	2,33	2,38	0,05	2,1
Yhteisöverot	2,85	3,03	2,05	1,76	1,68	-0,08	-4,4
Valtionosuudet	10,08	10,74	3,63	3,39	4,06	0,67	19,8
Verorahoitus yht.	35,50	37,51	18,08	17,36	18,00	0,64	3,7
Rahoituserät, netto	0,57	0,33	0,42	0,38	0,44	0,05	14,0
Vuosikate	3,79	3,45	4,23	3,26	2,85	-0,41	-12,6
Poistot ja arvonalentumiset	2,41	2,45	2,50	2,57	2,56	-0,01	-0,5
Vuosikate - poistot	1,38	1,00	1,74	0,69	0,29	-0,40	-57,5
Satunnaiset erät	0,11	0,17	-0,02	0,36	0,46	0,10	28,3
Tilikauden tulos	1,49	1,16	1,72	1,05	0,76	-0,29	-28,0
Tilikauden yli-/alijäämä	1,38	1,12	1,59	1,01	0,43	-0,57	-57,0
Nettoinvestoinnit	-2,87	-2,09	-3,69	-3,60	-3,37	0,23	-6,5
Investointimenot, brutto	-3,97	-4,23	-4,41	-4,48	-4,50	-0,03	0,6
Vuosikate - nettoinvestoinnit	0,92	1,36	0,55	-0,34	-0,52	-0,18	51,9
Toiminnan ja inv. rahavirta	0,27	0,64	0,29	-0,40	-0,84	-0,44	110,7
Lainakanta	19,12	18,69	18,77	19,34	20,17	0,83	4,3
Rahavarat	6,50	6,97	6,07	5,84	6,31	0,48	8,2
Taseen kertynyt ali-/ylijäämä	13,86	14,92	16,57	17,59	18,03	0,44	2,5
Veroprosentti, painotettu	20,02	20,01	7,33	7,47	7,53		0,06

* = Vuoden 2025 tilinpäätösarvio

Pidemmän aikavälin tarkastelussa vuosikate kohtalaisen hyvä vuonna 2025

euroa/asukas

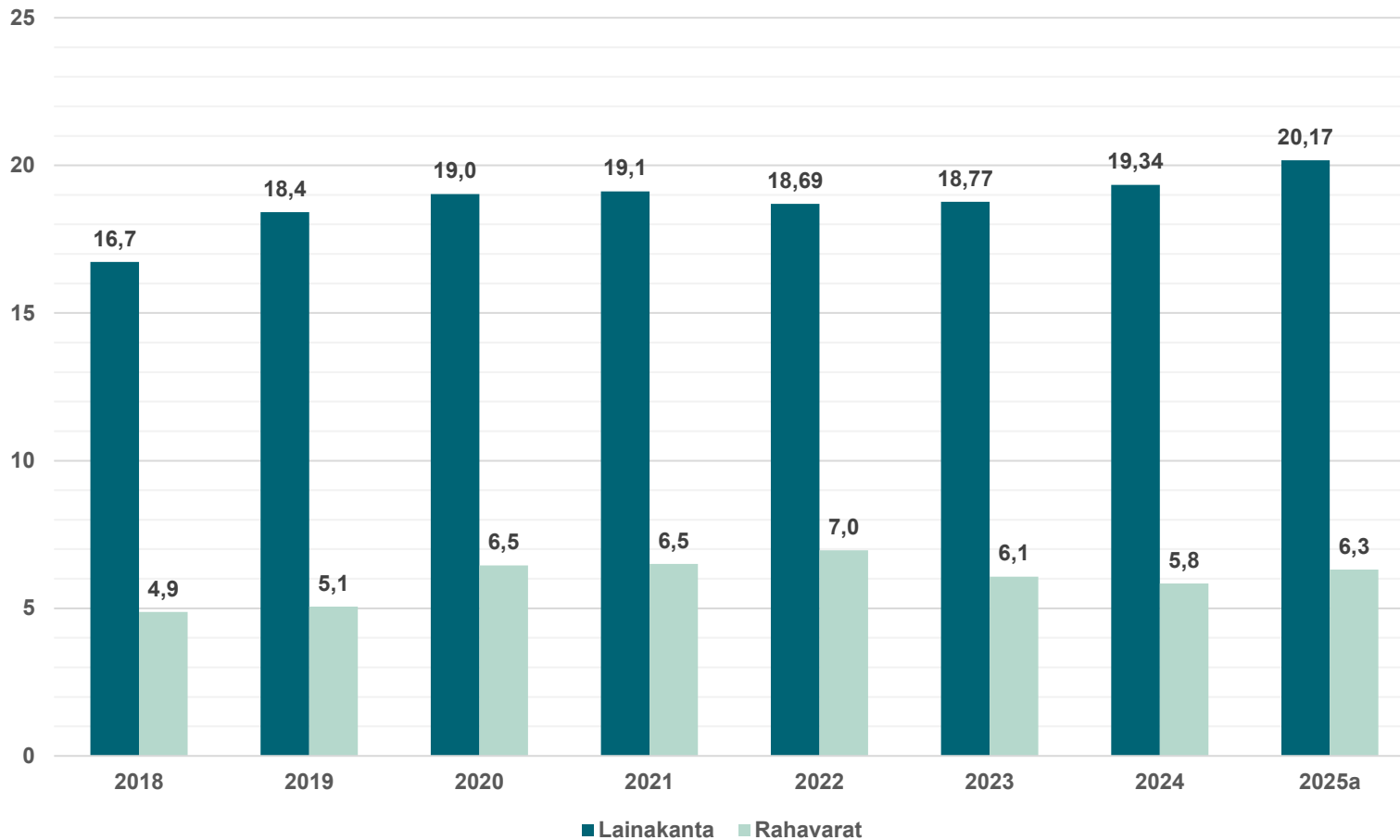
Vuosikate riitti poistoihin, mutta jäi selvästi alle nettoinvestointien.

Investointimenot, brutto, olivat vuoden 2024 tasolla, mutta investointihyödykkeiden luovutustulojen (myyntien) kasvu vaikutti siihen, että nettoinvestoinnit vähenivät lievästi.

Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan investointimenoja, joista vähennetty saadut rahoitusosuudet.

Kuntien lainamäärän kasvu edellisvuotta suurempaa

mrd. €

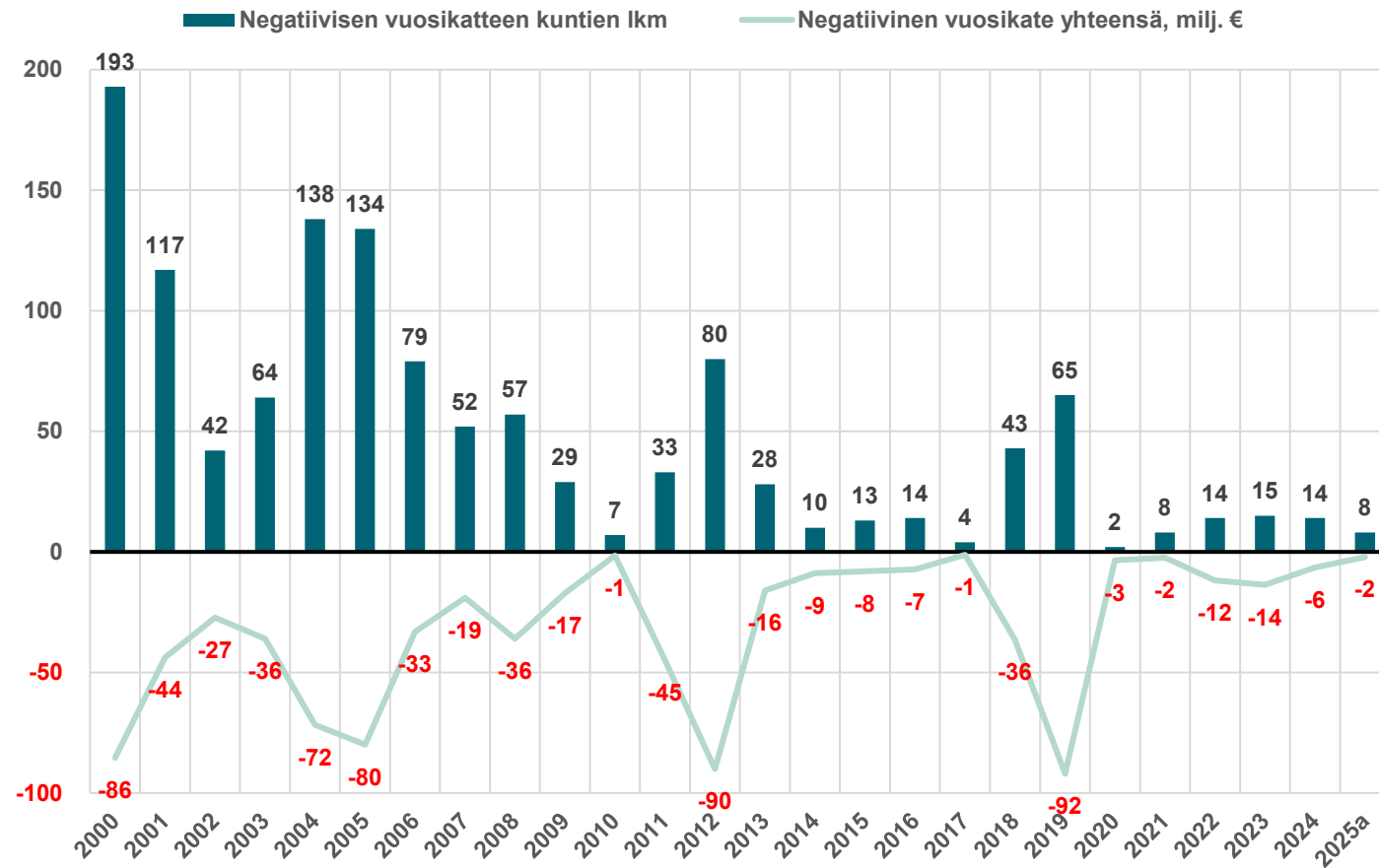

Lainamäärän kasvu noin 830 milj. euroa kun edellisvuonna kasvua oli 570 milj. euroa.

Vuonna 2025 lainat **20,2 mrd. euroa** ja rahavarat **6,3 mrd. euroa**.

Nettovelka kasvoi 0,35 mrd. eurolla 13,9 mrd. euroon.

Talouden heikkenemisestä huolimatta negatiivisen vuosikatteen kuntien määrä väheni kahdeksaan

Negatiivisen vuosikatteen kunnat (**8** kpl) olivat kaikki alle 10 000 asukkaan kuntia (Karkkila suurin; 8 440 as.).

Tilikauden tulos oli negatiivinen **110** kunnalla (edellisvuonna 84) ja yhteenlaskettu negatiivinen tulos kasvoi n. -**303** milj. euroon edellisvuoden -175 milj. eurosta.

Negatiiviset tulokset kohdistuivat **kaikkiin kuntakoryhmiin** ja mukana myös 7/9 yli 100 000 as. kuntaa. Suurista kaupungeista vain Espoolla ja Helsingillä positiiviset tulokset.

Heikon talouden **arviointimenettelyn** kriteerit ovat mahdollisesti täyttymässä **kahdella uudella kunnalla**.

Manner-Suomen kuntayhtymien talouden kehitys vuosina 2023–2025a, mrd. €

	2023 TP	2024 TP	2025 TPA	Muutos 2024-2025 mrd. euroa	Muutos 2024-2025 prosenttia
Toimintatuotot	2,74	2,80	2,84	0,04	1,27
Toimintakulut - valm. om. käyt.	2,37	2,42	2,45	0,03	1,17
Toimintakate	0,37	0,38	0,39	0,01	1,37
Vuosikate	0,31	0,33	0,32	-0,01	-3,38
Poistot ja arvonalentumiset	0,29	0,29	0,33	0,04	14,89
Vuosikate - poistot	0,02	0,04	-0,02	-0,05	-148,75
Tilikauden tulos	0,02	0,04	-0,01	-0,04	-119,02
Nettoinvestoinnit	-0,23	-0,28	-0,31	-0,03	9,07
Investointimenot, brutto	-0,32	-0,30	-0,33	-0,03	11,49
Vuosikate - nettoinvestoinnit	0,08	0,04	0,01	-0,04	-85,02
Toiminnan ja inv. rahavirta	0,07	0,05	0,002		
Lainakanta	2,23	2,23	2,19	-0,04	-1,75
Rahavarat	0,67	0,62	0,56	-0,07	-10,53
Taseen kertynyt ali-/ylijäämä	1,02	1,06	1,07	0,01	1,10

Toimintatuotot, -kulut ja -kate pysyivät lähes edellisvuoden tasolla.

Hieman heikentynyt vuosikate ei riittänyt kattamaan kasvanutta poistotasoa (taustalla mm. HSY:n poistosuunnitelman muuttaminen). Vuosikate riitti kuitenkin kattamaan nettoinvestoinnit.

Yhteenlaskettu **tulos kääntyi negatiiviseksi ollen -7 milj. euroa** (2024 +37 milj. euroa). Taseen kertynyt ylijäämä kasvoi 11 milj. €.

Vahvin tulos HSY 18,5 milj. € / Heikoin tulos HSL -47,2 milj. €

Toiminnan ja investointien rahavirta heikkeni lievästi ollen kuitenkin n. **2 milj. € positiivinen**.

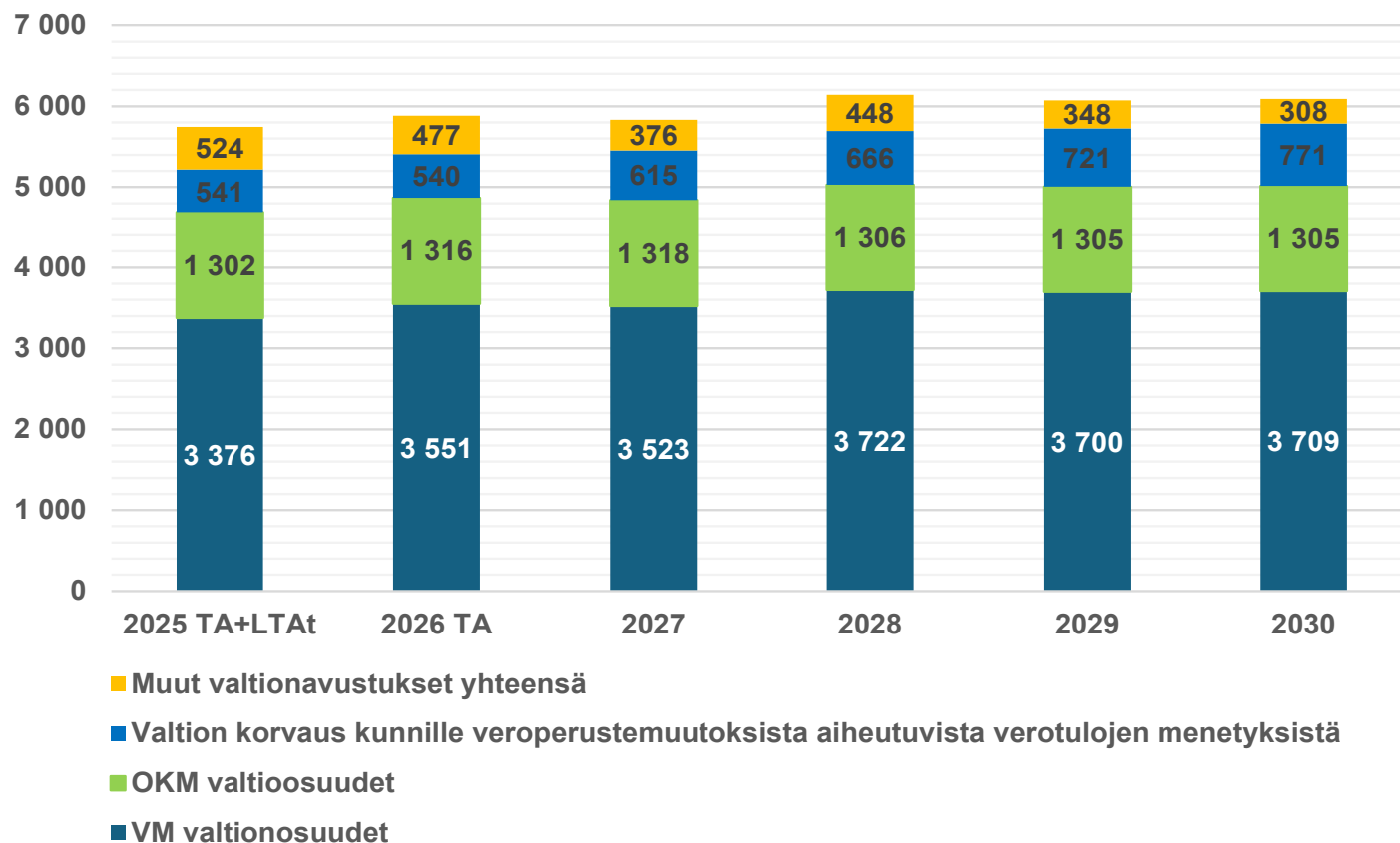
Lainakanta ja rahavarat vähenivät hieman.

Kuntayhtymiä, joilla oli **negatiivinen vuosikate oli 9** (2024: 10), negatiivisen vuosikatteen määrä oli 32,4 milj. € (2024: 23,3 milj. €).

Kuntayhtymistä yhdelläkään ei ollut kertynyttä alijäämää eikä yksikään kuntayhtymä täyttänyt heikon talouden arviointimenettelyn kriteereitä.

**Hallituksen kuntataloutta
koskevat linjaukset ja kuntia
koskevat toimenpiteet**

Kuntien valtionapuihin osoitetaan 5,8 mrd. euroa vuonna 2027

Laskennalliset valtionosuudet ovat vuonna 2027 noin 4,84 mrd. euroa, kuntien veromenetysten korvaukset 0,62 mrd. euroa ja muut valtionavut 0,38 mrd. euroa.

Kehyskauden lopussa vuonna 2030 valtionavut ovat noin 6,1 mrd. euroa, josta laskennallisten valtionosuuksien osuus on 5,0 mrd. euroa.

Vuoteen 2030 mennessä kuntien ja kuntayhtymien käyttötalouden valtionavut nousevat 6,1 mrd. euroon

- Peruspalvelujen valtionosuuden tasoa vuodesta 2028 lähtien nostaa edellisiin vuosiin verrattuna erityisesti sote-uudistuksen kustannusneutraaliin toteutukseen liittyvien määräaikaisten valtionosuusvähennysten päättymisen.
 - Näitä ovat vuodelle 2024 myönnetty 192 milj. euron lisäys, joka peritään takaisin vuosina 2025–2027 sekä vuodelle 2023 takautuvasti tehty sote-siirtolaskelman tarkistus -501 milj. euroa, joka vähentää valtionosuuksia niin ikään vuosina 2025–2027. Määräaikaisten vähennysten poistuessa vuonna 2028 valtionosuus kasvaa noin 230 milj. eurolla.
- Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan valtionavustusten tasoon vaikuttavat syksyllä 2025 budjettiriihen päätös kotoutumisen edistämisestä maksettavien laskennallisten korvausten määrärahojen vähentäminen ja hallitusohjelman mukainen kotoutumispalvelujen uudistus.

Kehysvuodet vuoden 2027 hintatasossa	2025 TA+LTA:t	2026 TA	2027	2028	2029	2030
Laskennalliset valtionosuudet	4 677	4 866	4 841	5 029	5 005	5 015
VM	3 376	3 551	3 523	3 722	3 700	3 709
OKM	1 302	1 316	1 318	1 307	1 305	1 305
- josta kuntayhtymät	1 084	1 128	1 138	1 138	1 137	1 137
Valtion korvaus kunnille veroperustemuutoksista aiheutuvista verotulojen menetyksistä	541	534	615	666	721	771
Valtionavustukset:	524	477	376	448	348	308
OM	0	0	12	0	12	12
VM	11	11	21	111	51	11
OKM	218	163	199	197	197	197
MMM	4	9	9	9	9	9
LVM	30	31	31	31	31	31
TEM	206	220	69	76	24	24
STM	32	27	21	11	11	11
YM	22	17	14	13	13	13
Valtionavut yhteensä	5 742	5 877	5 831	6 143	6 074	6 094

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus on vuonna 2027 noin 3,5 mrd. euroa

- Peruspalvelujen valtionosuuden määrä pysyy pitkälti samalla tasolla vuoden 2026 talousarvioon nähden.
- Valtionosuutta vähentää perustoimeentulotuen kuntien rahoitusosuuden kasvu noin 121 milj. eurolla.
- Toisaalta vuoden 2026 valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon tarkistuksen muuttuminen lisää valtionosuutta noin 59 milj. euroa. Arvio vuoden 2027 kustannustenjaon tarkistuksesta on 22,3 milj. euroa.
- Kotoutumiskoulutuksen kokonaisuudistus lisää valtionosuutta 33,2 milj. euroa, kun kotoutumiskoulutuksen rahoitus kootaan yhteen opetus- ja kulttuuriministeriön sekä työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonaloilta.
- Kotoutumistukena maksettavan yleistuen uudistus lisää kuntien velvoitteita kotoutumispalveluiden takuuajan myötä, minkä vuoksi valtionosuutta lisätään noin 10-13 milj. euroa kehyskaudella.
- Erityisesti heikossa työmarkkina-asemassa olevien henkilöiden työllistymistä edistävä uusi työvoimapalvelu lisää kuntien peruspalvelujen valtionosuutta 12,8 milj. euroa vuodesta 2027 alkaen.
- Vuoden 2027 indeksikorotus (3,5 %) on 116,3 milj. euroa. Hallitusohjelman mukaisesti kuntien peruspalvelujen valtionosuuden indeksikorotukseen tehdään yhden prosenttiyksikön korotusta vastaava vähennys, joka alentaa valtionosuutta vuoden 2027 tasossa 33,2 milj. euroa. Lisäksi vuodelle 2027 indeksikorotukseen tehtävä vähennys korotetaan kehysriihessä tehdyn päätöksen mukaan 2,8 prosenttiyksikköön, mikä vähentää valtionosuutta vielä 60 milj. euroa.

Muita peruspalvelujen valtionosuuteen vaikuttavia toimia

- Hallitus päätti vuosien 2026–2029 julkisen talouden suunnitelman yhteydessä kotihoidon tuen Norjan mallin käyttöönotosta. Muutoksen arvioidaan kasvattavan varhaiskasvatuksen kysyntää, mikä korvataan kunnille kunnan peruspalvelujen valtionosuuden kautta. Jatkovalmistelun aikana uudistuksen voimaantulo on siirtynyt 1.1.2027 ja esityksen sisältö on muuttunut siten, että valtionosuutta lisätään 0,5 milj. euroa vuonna 2027, 2,3 milj. euroa vuonna 2028, 4,5 milj. euroa vuonna 2029 ja 5,3 milj. euroa vuonna 2030.
- Vuonna 2030 peruspalvelujen valtionosuus nousee 39 milj. euroa 1.1.2030 voimaantulevan varhaiskasvatuksen kelpoisuusvaatimusten tiukentumisen vuoksi.
- Osana vuosien 2026–2029 julkisen talouden suunnitelman kasvutoimien rahoitusta kuntien peruspalveluiden valtionosuuksiin tehtiin noin 2 prosentin eli 75 milj. euron vähennys. Tämä toteutetaan vähentämällä kuntien peruspalveluiden valtionosuusrahoitusta prosenttiperusteisesti. Vähennystä ei tehdä niiden kuntien valtionosuuteen, joiden valtionosuus on negatiivinen.

Vuonna 2027 verotulomenetysten korvaukset ovat yhteensä 615 milj. euroa

- Edellisestä valtiontalouden kehyspäätöksestä korvausten määrä alenee vuonna 2027 noin 16 milj. euroa.
- Vuoden 2026 varsinaiseen talousarvioon verrattuna korvausten määrä nousee noin 87,5 milj. eurolla.
- Kehyskauden loppua kohden korvausten taso nousee siten, että vuonna 2030 verotulomenetysten korvaukset olisivat 771 milj. euroa.
- Hallitusohjelman mukaisesti hallituksen veroperusteisiin tekemien muutosten verotuottovaikutus korvataan kunnille. Vuodesta 2020 lähtien ansiotuloverotukseen liittyvät korvaukset on maksettu kunnille peruspalvelujen valtionosuuden yhteydessä, mutta erilliseltä valtiontalousarvion momentilta. (Yhteisöverotukseen tehtävät muutokset korvataan kuntien jako-osuuden kautta.)

Poimintoja kuntatalouteen vaikuttavista toimista eri hallinnonaloilta 1/3

- Kuntien toimintaedellytysten vahvistamiseksi hallitus jatkaa normien keventämisen ja tehtävien tarkastelun ohjelmaa, jonka tavoitteena on karsia kuntien toiminnan ja tehtävien mitoitusta ja toteutustapojen yksityiskohtaista sääntelyä. Lisäksi hallitus päätti kevään 2026 kehysriihessään käynnistää selvityksen 50:stä norminpurkuesityksistä. Osa esityksistä koskee kuntien toimintaa.
- Hallitus päätti kehysriihessä 2026 jatkaa uuden alueellisen matkailijaveron lainvalmistelua. Veron käyttöönotosta päättäisi kunta itse ja verotulo ohjautuisi kunnalle. Kunnat voisivat ottaa veron käyttöön vuoden 2028 alusta.
- Sote-uudistuksen omaisuusjärjestelyistä aiheutuviin kustannuksiin varaudutaan osoittamalla vuosina 2027—2029 yhteensä 150 milj. euroa valtion korvauksiin kunnille.
- Yritysten toimintaedellytyksiä tuetaan alentamalla yhteisöverokantaa vuonna 2027 kahdella prosenttiyksiköllä. Päätös tehtiin keväällä 2025. Muutos on kustannusneutraali kuntien kannalta, koska vastaavasti nostetaan kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta.

Poimintoja kuntatalouteen vaikuttavista toimista eri hallinnonaloilta 2/3

- Vuonna 2027 toteutetaan kokonaiskoulupäiväkokeilu, jossa oppilaat voivat osallistua koulupäivän yhteydessä harrastustoimintaan. Kokeiluun on varattu kertaluontoisesti 2 milj. euroa. Rahoitus kohdistuu arviolta pääasiassa kokonaan kuntiin.
- EU- ja ETA-valtioiden ulkopuolelta tuleville opiskelijoille säädettäisiin lukuvuosimaksut lukiokoulutuksessa ja ammatillisessa koulutuksessa 1.8.2026 alkaen. Lukuvuosimaksuvelvollisten opiskelijoiden koulutusta ei rahoitettaisi jatkossa valtionosuusrahoituksella.
- Lasten ja nuorten harrastustoiminnan (Harrastamisen Suomen malli) rahoituksen pysyväksi määrärahasoksi vakiinnutettiin vuodesta 2025 lukien korotettu taso 19,4 milj. euroa.
- Yli 25-vuotiaille pitkäaikaistyöttömille kohdennettavan ns. osaamissetelin käyttöönottoon varataan 20 milj. euroa. Tavoitteena on, että kunnat voisivat käynnistää avustuksella rahoitettavaa toimintaa loppuvuodesta 2026.
- Nuorisotyöttömyyden vähentämiseksi vuosina 2026–2027 kohdistetaan korkean nuorisotyöttömyyden kaupunkeihin sekä kuuden suurimman kaupungin naapurustoihin ja kaupunginisiin pilottihanke, johon varataan 15 milj. euroa.
- Lisäksi hallitus on varannut 20 milj. euroa lisärahoitusta nk. nuorten työllistämisseteliin. Tarkoitukseen on aiemmin myönnetty 30 milj. euron määräraha.

Poimintoja kuntatalouteen vaikuttavista toimista eri hallinnonaloilta 3/3

- Hallitus on antanut esityksen hankintalain uudistamiseksi (HE 2/2026 vp) pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman mukaisesti. Uudistuksen tavoitteena on lisätä julkisten hankintojen tehokkuutta ja saavuttaa kustannussäästöjä vahvistamalla kilpailua ja kehittämällä hankintojen johtamista.
- Valtion tukeman asuntotuotannon korkotukilainavaltuudet laskevat kuluvan vuoden 1,135 mrd. eurosta 500 milj. euroon vuonna 2027 ja 635 milj. euroon vuosina 2028–2030. Asuntotuotantoa tuetaan vastasyklisesti siten, että valtion tukeman asuntotuotannon korkotuki- ja takauslainavaltuuksia kasvatetaan matalasuhdanteessa ja alennetaan korkea- tai noususuhdanteessa.

Kuntatalouden kehitysarvio

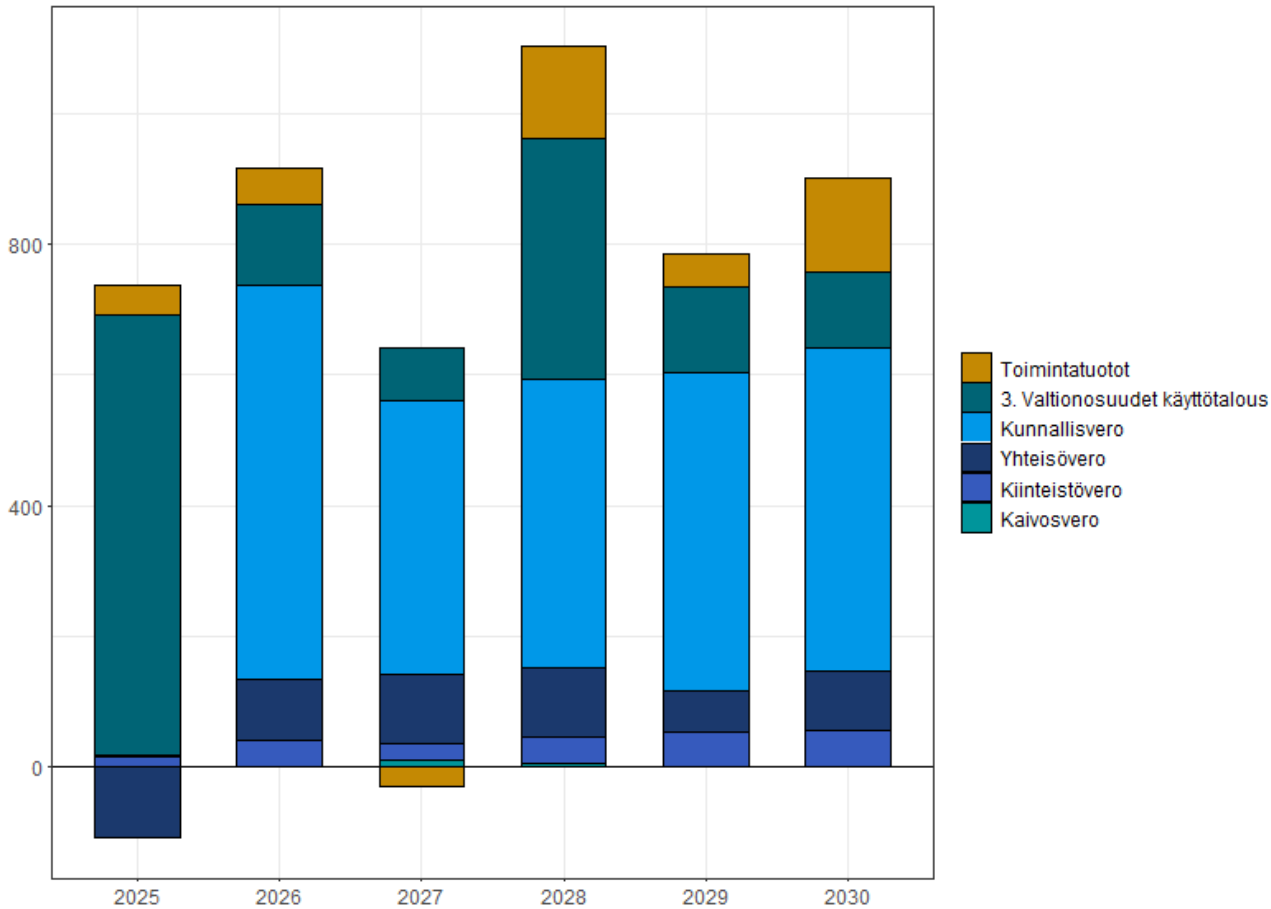
The background is a solid teal color. It features several white, abstract, curved lines that sweep across the page. One line starts from the left edge and curves downwards towards the bottom right. Another line starts from the bottom left and curves upwards towards the right. A third line starts from the bottom left and curves upwards and then downwards towards the right. A fourth line starts from the bottom right and curves upwards and then downwards towards the left. These lines intersect and create a sense of movement and flow.

Kuntatalouden kehitysarvio

- Kuntatalous heikentyi vuonna 2025 edellisvuoteen nähden
 - Toimintamenot kasvoivat TE-palvelu-uudistuksen seurauksena, myös verotulot kehittyivät heikosti
- Reaalitalouden kokonaiskuva on heikentynyt syksyn 2025 jälkeen
 - Kuluvan vuoden talouskasvuennustetta laskettu alaspäin
 - Työttömyysaste pysyy ennustejaksolla korkeana
- Kunnat tavoittelevat pysyviä säästötoimenpiteitä 147 milj. euroa (KT:n henkilöstösäästökyseily), josta on huomioitu ennusteessa 100 milj. euroa
- Keskimääräinen kunnallisvero nousi 7,62 prosenttiin – sen vaikutus on n. 50 milj.
- Hallituksen kevään 2026 kehysriihen päätökset heikentävät kuntataloutta

Tuloennusteet laskeneet hieman syksyn 2025 jälkeen

Tulojen muutos edellisvuodesta, meur

Heikentynyt ansiokehitys ja työllisyystilanne heikensivät uusimpia verotuloennusteita.

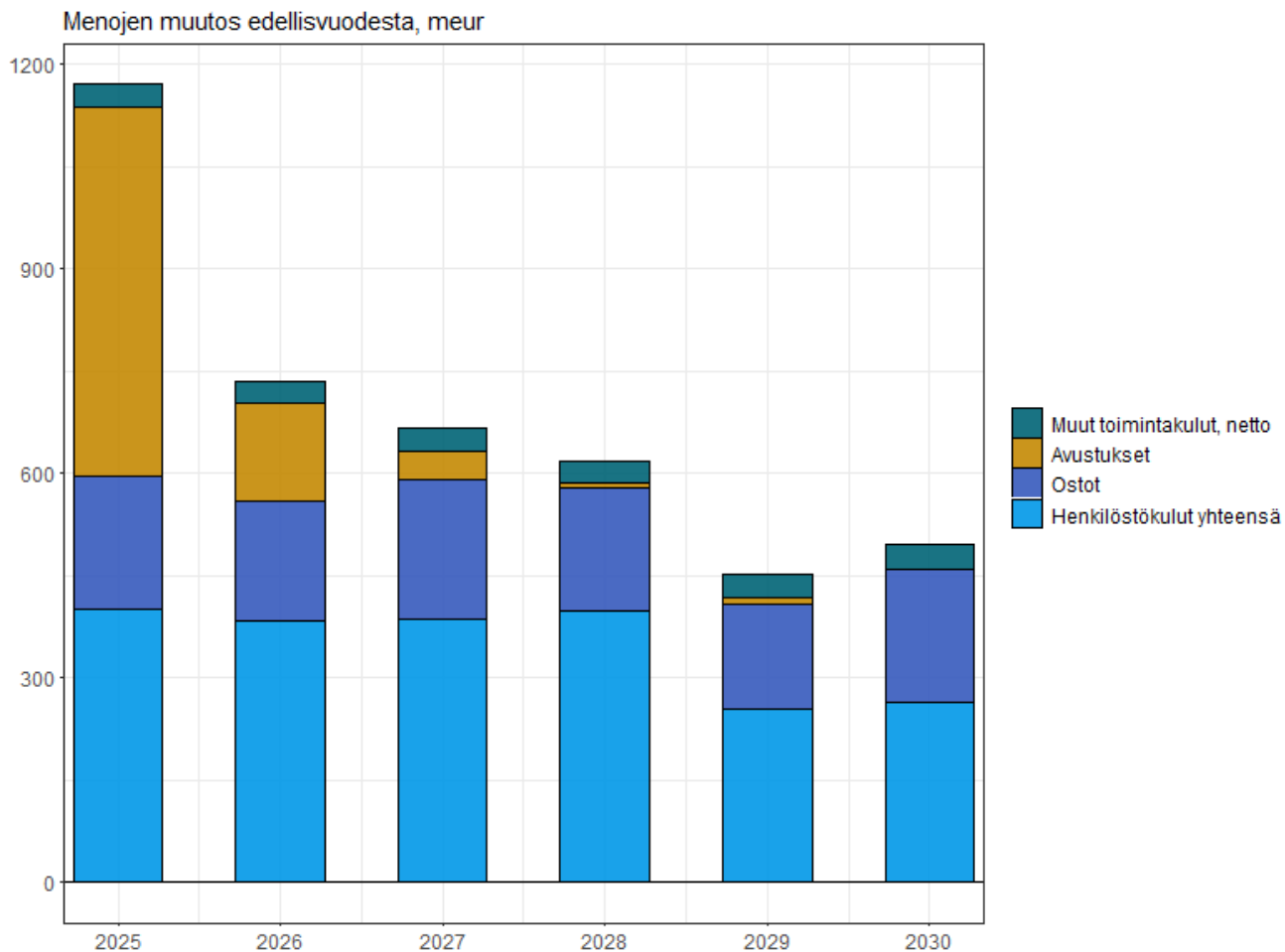
Kunnallisveroprosenttien korotusten vaikutus kompensoi veropohjan heikentymistä vain osittain.

Kuntatalouden verotulojen kasvu voimistuu kuluvana vuonna 5,2 prosenttiin ja on keskimäärin 3,8 prosenttia vuosina 2027-2030.

Valtionosuuksien kasvu vaihtelee ennustejaksolla

- Kasvua hidastaa erityisesti hallituksen sopimat valtionosuusleikkaukset sekä perustoimeentulotuen kasvaneet kustannukset.

Kuntatalouden menot pysyvät korkeina lähivuosina

TE-palvelu-uudistus kasvatti kuntatalouden menoja vuonna 2025.

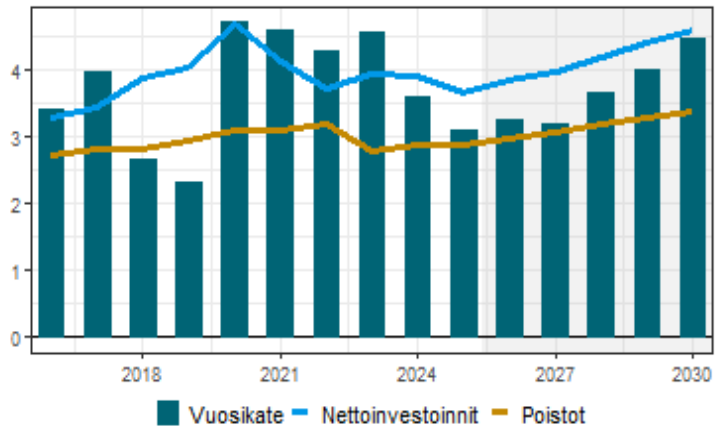
Työttömyysmenojen kasvu on ollut voimakasta ja työttömyys pysyy korkeana ennustejakson ajan.

Sovitut palkkaratkaisut kasvattavat henkilöstövaltaisen kuntasektorin menoja.

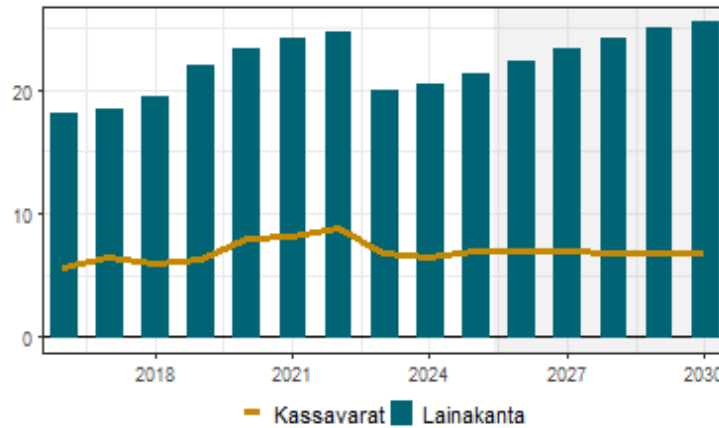
Menojen kasvu supistuu hieman ennustejakson lopulla palkkaratkaisujen päättyessä.

Kuntatalouden vuosikate ei riitä nettoinvestointeihin

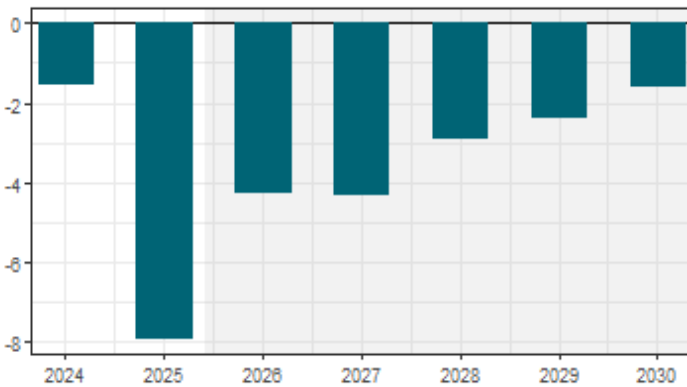
Vuosikate, poistot ja nettoinvestoinnit, mrd

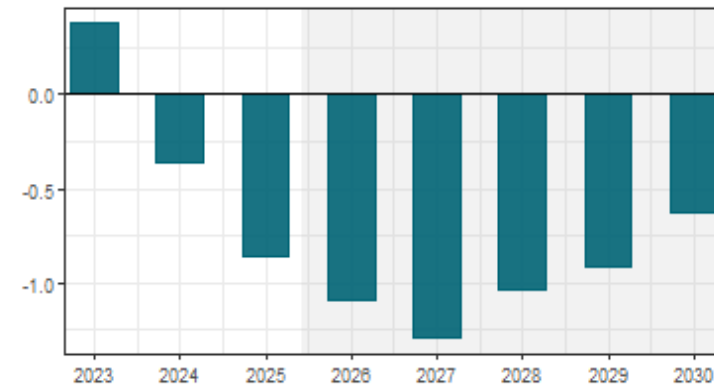
Lainakanta ja kassavarat, mrd

Toimintakatteen muutos, %

Toiminnan ja investointien rahavirta, mrd

Verotulojen kasvu kiihtyy kuluvana vuonna

Menoja kasvattaa erityisesti hintojen nousu ja sovitut palkkaratkaisut

Investointipaineet ovat suuria erityisesti kasvavissa kunnissa ja kohdistuvat suurelta osin perusinfrastruktuuriin

Vuosikate riittää poistoihin, muttei nettoinvestointeihin

Kuntatalouden tilanne paranee hieman ennustejakson lopulla kun määräaikaiset valtionosuusleikkaukset ja sovitut palkkaratkaisut päättyvät

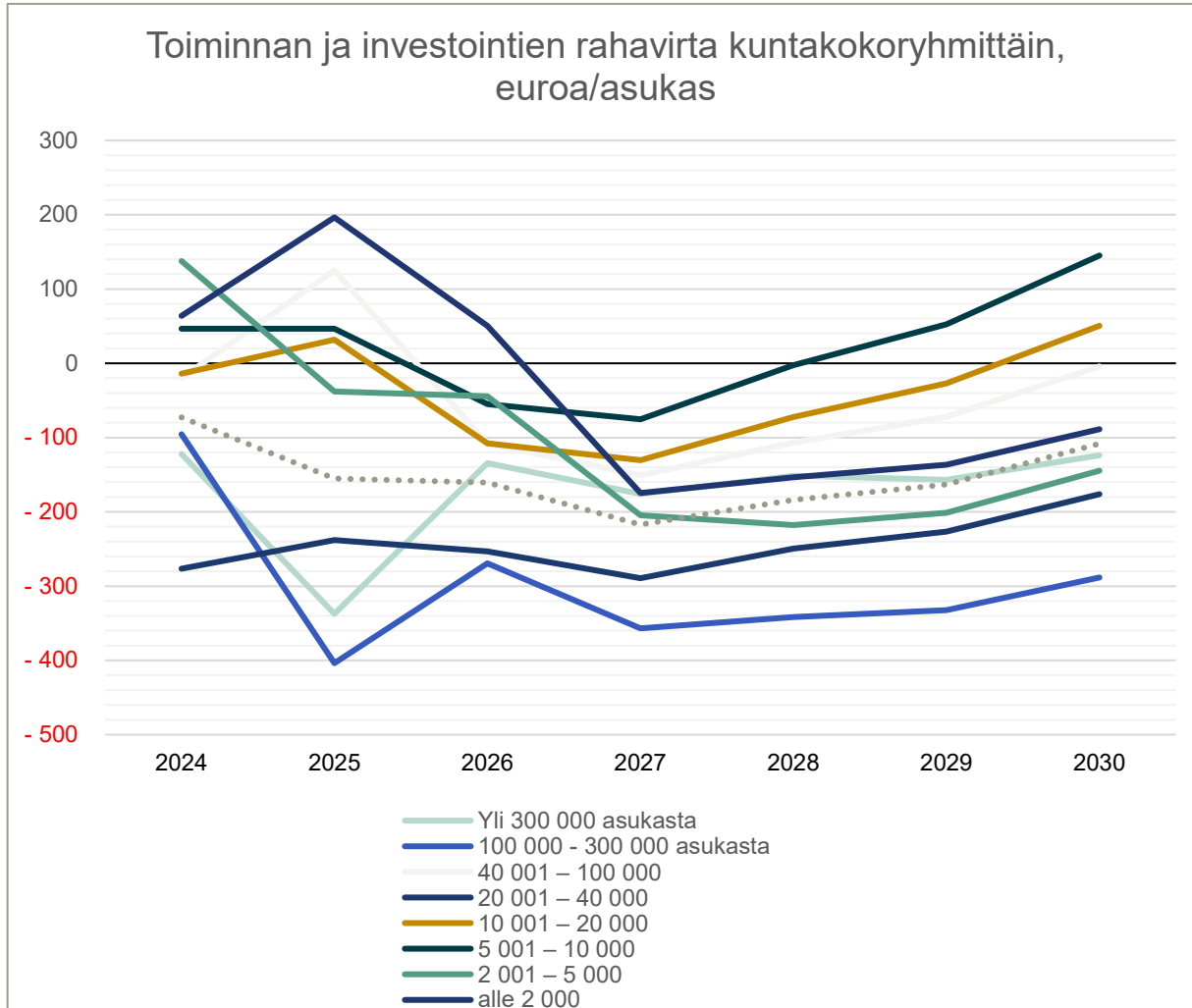
The background is a solid teal color. It features several thin, white, curved lines that sweep across the frame from the bottom and sides, creating a sense of movement and depth. The lines are smooth and vary in curvature, some appearing as gentle arcs while others are more pronounced curves.

Talouden sopeutuspainne kuntakokoryhmittäin

Huomioita kevään 2026 painelaskelmasta

- Painelaskelmaan päivitetty kuntien vuoden 2025 tilinpäätösarviot, sekä 2026-2028 talousarvio- ja suunnitelmatiedot
- Lisäksi päivitetty kuntatalouden kehitysarvio sekä veroennusteet
- Iso kuva ei ole muuttunut syksyn 2025 tehdystä talouden sopeutuspaineen arvioinnista
 - Arvioitu rahoituksen tasapaino on parantunut syksystä, sekä negatiivisten vuosikatteisten kuntien lukumäärä on vähentynyt tarkastelukaudella
 - Panielaskelmassa huomioitu kehysriihessä päätetyt muutokset

Toiminnan ja investointien rahavirta, €/as

Kuntalain mukaan kuntatalousohjelmassa kuntien rahoitusaseman muutosta arvioidaan koko maan näkymien ohella myös kuntaryhmittäin.

Vuoden 2025 tilinpäätösarvotietojen mukaan vuoteen kohdistuu monia poikkeuksellisia eriä, jotka parantavat hetkellisesti toiminnan ja investointien rahavirtaa, esim. Porin sähköyhtiön osakkeiden myynti

Painelaskelman perusteella toiminnan ja investointien rahavirta heikkenee kaikissa kuntakokoryhmissä vielä vuonna 2027. Tilanne kohenee vuosina 2028–2030.

- Vuonna 2030 toiminnan ja investointien rahavirran arvioidaan olevan negatiivinen kaikissa kuntakokoryhmissä, koko maan tasolla noin -108 euroa asukasta kohden

Jatkuva epätasapaino painelaskelmassa tulojen ja menojen välillä edellyttävät sopeutustoimenpiteitä ja veronkorotuksia.

Kuntakokoryhmittäin tarkasteltuna toiminnan ja investointien rahavirta on keskimäärää heikompi 100 000–300 000 asukkaan kaupungeissa, 20 000–40 000 asukkaan ja 2000–5 000 asukkaan kunnissa.

Kunnallisveroprosentin laskennallinen korotuspaine

- Kuntatalouden sopeutuspainetta arvioidaan kuntatalousohjelmassa myös laskennallisen kunnallisveroprosentin korotuspaineen avulla (toiminnan ja investointien rahavirta suhteutettuna kunnallisveroprosentin yksikkötuottoon).
- Veroprosentin korotuspaine suurimmillaan vuonna 2027, mutta paine vähenee vuoteen 2030 mennessä. Suuret investointiodotukset lisäävät painetta.
- Kuntakoryhmien välillä ja ryhmien sisällä on kuitenkin suuria eroja. Joissakin kuntakoryhmissä ja yksittäisissä kunnissa voi tarkastelukaudella olla jopa laskennallista veroprosentin alentamismahdollisuutta.
- Erityisesti pienempien kuntien tilannetta vaikeuttaa keskimääräistä korkeammat kunnallisveroprosentit sekä keskimääräistä heikommat kunnallisveroprosentin yksikkötuotot.

Laskennallinen paine veroprosentin korotukseen (%-yks.)	2026	2027	2028	2029	2030
Yli 300 000 asukasta	0,4	0,5	0,5	0,5	0,3
100 000–300 000	1,2	1,5	1,3	1,3	1,0
40 001–100 000	0,4	0,6	0,4	0,3	0,0
20 001–40 000	1,0	1,2	1,0	0,8	0,6
10 001–20 000	0,5	0,6	0,3	0,1	-0,2
5 001–10 000	0,3	0,4	0,0	-0,2	-0,6
2 001–5 000	0,2	1,0	1,1	0,9	0,6
alle 2 000	-0,3	0,9	0,8	0,7	0,4
Manner-Suomen kunnat yhteensä	0,7	0,9	0,7	0,6	0,4

Vuosikate

Vuonna 2026 negatiivisen vuosikatteen kuntia on arvion mukaan 11, mikä vastaa suurin piirtein 2020-luvun alkupuolen kehitystä.

Negatiivisen vuosikatteen kuntien lukumäärän odotetaan kuitenkin kasvavan erityisesti vuosina 2027, 2028 ja 2029.

Negatiivisen vuosikatteen kunnista lähes kaikki on pieniä, alle 5 000 asukkaan kuntia.

Negatiivinen vuosikate kertoo käyttötalouden rakenteellisista ongelmista, jotka tulisi korjata.

Negatiivisen vuosikatteen kuntien lukumäärä

	2027	2028	2029	2030
Yli 300 000 asukasta	0	0	0	0
100 000 – 300 000	0	0	0	0
40 001 – 100 000	0	0	0	0
20 001 – 40 000	0	0	0	0
10 001 – 20 000	2	1	1	1
5 001 – 10 000	1	0	0	0
2 001 – 5 000	12	10	9	3
alle 2 000	13	10	10	6
Manner-Suomen kunnat yhteensä	28	21	20	10

Tärkeitä julkaisuajankohdat

Kuntatalousohjelman keskeinen sisältö, kuntia koskevat ennakkolliset vuoden 2027 valtiosuuslaskelmat sekä kuntatalousohjelman painelaskelmakehikko vuosille 2027-2030, julkaisu 30.4.

Kuntatalousohjelman julkaisu kokonaisuudessaan 7.5.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Lisätietoja: Kuntatalousohjelma